

den eneste Opposition for Tiden. Der trænges ikke til et stærkere og mere omfattende Regeringsparti, men vi trænge sandelig til at faa en Opposition. Vi Socialdemokrater bryde os ikke saa meget om, at staa alene, hvor ærefuld en Opgave det end kan være. Vi ere endnu noget for faa. Jeg haaber, vi blive mange, mange flere, ikke mindst ved det kommende Valg. Men vi ville gerne have Hjælp og Assistance, Hvorfor faa vi ikke Hjælp fra liberal Side? Hvorfor ikke Hjælp fra de radikale Landborepræsentanter, der i Hjerteret ere enige med os?

Den højtærede Kultusministers Forsvar for disse Love var ikke stærkt, ikke varmt, jeg synes, det var meget famlende og meget usikkert. Han brugte dog den Udtalelse Gang efter Gang, at der er blevet gjort Indrømmelser fra det andet Tings Side. Jeg kan ikke se nogen saadan Indrømmelse. Jeg ser det, der her er gjort, meget mere som Indrømmelser Punkt for Punkt fra dette Tings, fra Venstres Side, jeg ser det som en Underkastelse, et Knæfald paa alle Omraader over for Landstinget. Indrømmelser fra Landstingets Side kan jeg med min bedste Villie ikke faa Øje paa. Præsteskabet har i Virkeligheden sejret, Missionen har triumferet. Det er betegnende, at i de sidste 14 Dage ere Protesterne fra den Side saa godt som døde hen, Kristeligt Dagblad er tavst, det protesterer ikke længere, og der er sandelig heller ikke nogen Grund dertil. Der var en lille Gruppe oppe i det andet Ting, der protesterede. Det var det 12te kongevalgte Medlem (Estrup), den sidste Forfatningskamps gamle Konseilspræsident, men han havde nu kun 7 Medlemmer paa sin Side. Man ser nu, at der fra radikal Side føles en dyb Forargelse over, at denne Mand med en lille trofast Skare i dette Spørgsmaal mødes med Socialdemokraterne om at bekæmpe den klerikale Reaktion, der her er Tale om. Jeg ser endog et meget radikalt Blad dybt forarget over dette. Jeg synes dog, at der mangler i dette Forbund, hvis der skal kunne tales om et Forbund, der drittes im Bunde, mangler den radikale Intelligens her i Landet, den hører med, den burde ikke staa udenfor, den burde ikke klappe i Hænderne, naar den nuværende Kultusminister, den forrige

estrupeiske Kultusminister og Forligets Konseilspræsident tilsammen lave klerikal Reaktion. Nu kan man fra den lille Højregruppes Side have angrebet Lovene fra et Standpunkt, der ikke er vort, vi kunne angribe dem ud fra et helt andet Standpunkt, men for øvrigt turde ogsaa noget ganske andet være Tilfældet. Det rigtige gamle Højre havde jo sin Rod i Nationalliberalismen, af hvis Mænd adskillige paa det kirkelige Omraade vare en Smule frisindede. Det kunde maaske endnu gøre sig gældende her. Det turde være, til Trods for hvad der siges fra denne lille, bitte, ganske svage Oppositions Side, at de inderst inde i deres Hjerter vare inderlig lede ved det, der her foreligger, at man inderlig gerne vilde være fri derfor. Fra den Side gjorde man jo Friitærkerne til Kultusministre, hvad man ikke længere gør. Disse Love, der her foreligge — jeg taler stadig om de to vigtigste og ikke om Lovene om Valgmenigheder og Brugen af Kirkerne, der i alt væsentligt ere Kodifikationser med enkelte Udvidelser af den bestaaende Frihed, dem stemme vi for i Aar som i Fjor, det er nærmest Love, der gaa i frisindet, kirkelig Retning, som opløse, give mere Spillerum — altsaa Lovene om Menighedsraad og det kirkelige Udvalg gaa i Retning af mindre religiøs Frihed, ville, naar de føres ud i Livet, gøre deres til, at Muligheden for en religiøs Fornyelse inden for Folkekirken, for den Reformationens Fortsættelse, som der har været talt om, for en friere religiøs Udvikling, forsvinder.

Men naar altsaa saa galt skal være, vil jeg udtale Haabet om, at alle anstændige Mennesker ville holde sig borte fra disse Menighedsraad, ikke ville søge Valg til dem, saa at det bliver et Mindretal af Befolkningen, der faar med dem at gøre. Jeg vil baabe, at Indre-Mission vil benytte den Magt, der her gives den, til at besætte samtlige eller dog de flest mulige Pladser i disse Menighedsraad. Naar der saa foretages denne trefoldige Sigtelse, der skal foregaa, først ved Valget til Menighedsraadet ved Forholdstal, saa af Valgmænd ogsaa ved Forholdstal, og endelig af Kirkekommissionens Medlemmer ogsaa ved Forholdstal, haaber jeg, at paa Vejen op til Kirkekommissionen skulle de enkelte frisin-